

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura we Wrocławiu

LWR.410.007.02.2016
P/16/078

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/16/078 – Dopuszczanie do obrotu suplementów diety
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu
Kontrolerzy	1. Mariusz Orawczak, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWR/4/2016 z dnia 14 kwietnia 2016 r. 2. Paweł Matuszak, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWR/5/2016 z dnia 14 kwietnia 2016 r. (dowód: akta kontroli str. 1-4)
Jednostka kontrolowana	Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna we Wrocławiu (dalej: „PSSE”)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Paweł Wróblewski, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny we Wrocławiu, dyrektor PSSE (dalej: „PPIS” lub „Dyrektor PSSE”) (dowód: akta kontroli str. 5)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli dokonując oceny¹ działalności PSSE w zakresie dopuszczania do obrotu suplementów diety w latach 2014-2016 (I kw.) wskazuje, że:

(A) odnośnie przygotowania organizacyjno-prawnego do wykonywania zadań związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa suplementów diety:

(1) rzetelnie prowadzono oraz aktualizowano rejestr zakładów produkujących lub wprowadzających do obrotu suplementy diety podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej wymagany przepisem art. 62 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 25 września 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia² (dalej: „ustawa o bezpieczeństwie żywności i żywienia”), (2) opracowano plany pracy PSSE, tj. plan zasadniczych przedsięwzięć, plan kontroli zakładów oraz plan pobierania prób, zachowując wytyczne Głównego Inspektora Sanitarnego (dalej: „GIS”) do planowania i działalności PIS na kolejne lata, uwzględniając w nich zagadnienia dotyczące suplementów diety, (3) wobec powiadomień alarmowych oraz powiadomień informacyjnych dotyczących suplementów diety podejmowano niezwłocznie działania w ramach Systemu Wczesnego Ostrzeżenia o Niebezpiecznej Żywności i Paszach (dalej: „RASFF”), (4) nie współpracowano z innymi instytucjami/organizacjami na rzecz bezpieczeństwa suplementów diety, jak również nie prowadzono własnej polityki informacyjnej w zakresie bezpiecznego stosowania suplementów diety, zachowując w tym zakresie wytyczne jednostek zwierzchnich, (5) wystąpił przypadek awansowania pracownika sprawującego bezpośredni nadzór nad przestrzeganiem przepisów sanitarnych przez producentów i dystrybutorów suplementów diety, który nie spełniał wymagań do zajmowania tego stanowiska w zakresie kwalifikacji zawodowych ustalonych przez Ministra Zdrowia.

(B) w zakresie prowadzenia urzędowych kontroli żywności oraz egzekwowania wydanych zaleceń pokontrolnych:

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje trójstopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

² Dz.U. z 2015 r., poz. 594 ze zm.

(1) PPIS posiadał właściwe rozeznanie rynku suplementów diety i w sposób prawidłowy identyfikował zagrożenia związane z bezpieczeństwem suplementów diety w oparciu m.in. o: a) rzetelną wiedzę o liczbie zakładów produkujących na terenie działania i o liczbie suplementów diety produkowanych i wprowadzanych do obrotu, b) prowadzenie wzmożonego nadzoru nad zakładami, które generowały największą liczbę nieprawidłowości, c) sprawdzenie, czy suplementy diety zostały poddane procedurze zgłoszenia do GIS powiadomieniem o zamiarze wprowadzenia po raz pierwszy do obrotu według wymogu określonego w art. 29 ust. 1 *ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia*. System rejestrowy bez szczegółowej, pracochłonnej analizy nie pozwalał wygenerować listy podmiotów dystrybuujących suplementy diety na terenie działania PSSE. (2) przygotowano i wdrożono procedury kontroli zakładów produkujących i dystrybuujących suplementy diety z zachowaniem wymogów określonych w zarządzeniach GIS, (3) rzetelnie realizowano plan poboru prób suplementów diety ustalony przez Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego (dalej: „DPWIS”), realizując w 2015 r. dodatkowo badania pięciu prób, (4) właściwie wykorzystywano wyniki kontroli do: a) wydawania decyzji zakazujących wprowadzenia do obrotu lub nakazujących wycofanie z obrotu kwestionowanego suplementu diety, b) zawiadomienia organów ścigania o ujawnionych nieprawidłowościach, wskazujących na podejrzenie wprowadzenia do obrotu suplementów niebezpiecznych dla życia lub zdrowia.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Przygotowanie organizacyjno-prawne do wykonywania zadań związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa suplementów diety

Opis stanu faktycznego

1.1. W okresie objętym kontrolą PSSE działała na podstawie Statutu nadanego³ przez Wojewodę Dolnośląskiego na podstawie art. 11 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 r. *o zakładach opieki zdrowotnej*⁴, w związku z art. 10 ust. 4a ustawy z dnia 14 marca 1985 r. *o Państwowej Inspekcji Sanitarnej*⁵ (dalej: „*ustawa o PIS*”).

Szczegółową organizację wewnętrzną PSSE oraz zadania poszczególnych komórek organizacyjnych i samodzielnych stanowisk pracy określał Regulamin Organizacyjny PSSE nadany⁶ przez Dyrektora PSSE na podstawie art. 10 ust. 4 *ustawy o PIS* oraz § 4 Statutu PSSE i zatwierdzony przez Dolnośląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego (dalej: DPWIS),.

W PSSE zadania związane z nadzorem nad suplementami realizowały dwie komórki organizacyjne:

- w zakresie kontroli zakładów produkujących i wprowadzających do obrotu suplementy diety oraz oceny prezentacji i znakowania suplementów diety reklamowanych na stronach internetowych - Oddział Higieny Żywności, Żywienia i Przedmiotów Użytku (dalej: „Oddział HŻŻiPU”), z wyodrębnionymi m.in. sekcjami nadzoru nad zakładami produkującymi żywność (HŻ-P), zakładami obrotu hurtowego (HŻ-H), zakładami obrotu detalicznego (HŻ-O) i sekcją nadzoru nad importem i eksportem żywności oraz materiałów do kontaktu z żywnością (HŻ-IMP);

³ Zarządzenie Nr 1 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 4 stycznia 2010 r. *w sprawie nadania statutów Wojewódzkiej Stacji Sanitarnej-Epidemiologicznej we Wrocławiu oraz powiatowym stacjom sanitarno-epidemiologicznym położonym na obszarze województwa dolnośląskiego*, zmienione Zarządzeniem Nr 9 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 18 stycznia 2011 r.

⁴ Dz.U. z 2007 r. Nr 14, poz. 89 ze zm.

⁵ Dz.U. z 2015 r., poz. 1412

⁶ Zarządzenie Nr 03/10 Dyrektora PSSE z dnia 22 stycznia 2010 r. *w sprawie nadania Regulaminu Organizacyjnego PSSE*, zmienione Zarządzeniem Nr 3/11 Dyrektora PSSE z dnia 31 marca 2011 r. oraz Zarządzeniem Nr 10/11 Dyrektora PSSE z dnia 21 lipca 2011 r.

al

- w zakresie planowania, organizowania i pobierania do badań laboratoryjnych próbek suplementów diety oraz oceny i interpretacji uzyskanych wyników, w tym poprawności znakowania opakowań jednostkowych - Oddział Orzecznictwa i Próbobiorców (dalej: „Oddział OiP”).

(dowód: akta kontroli str. 6-43, 46, 1063)

W PSSE upoważnienia do wykonywania czynności kontrolnych posiadało 103 pracowników, w tym 35 pracowników zatrudnionych w *Oddziale HŻŻiPU* oraz trzech pracowników *Oddziału OiP* wykonywało zadania związane z nadzorem i kontrolą żywności. W okresie objętym kontrolą bezpośredni nadzór nad przestrzeganiem przepisów sanitarnych przez producentów i dystrybutorów suplementów diety prowadziło 18 pracowników, z których 17 posiadało wymagane kwalifikacje dla zajmowanego stanowiska, określone w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 22 marca 2010 r. w sprawie kwalifikacji wymaganych na poszczególnych stanowiskach pracy w stacji sanitarno-epidemiologicznej⁷ (dalej: „rozporządzenie Ministra Zdrowia w sprawie wymaganych kwalifikacji do pracy w stacji sanitarno-epidemiologicznej”).

(dowód: akta kontroli str.46, 48-50)

Pracownicy zatrudnieni w komórkach organizacyjnych PSSE wykonujących zadania związane z nadzorem i kontrolą żywności nie uczestniczyli w zewnętrznych szkoleniach dotyczących nadzoru nad suplementami diety. Prowadzono wewnętrzne szkolenia kaskadowe realizowane przez Kierownika Działu HŻŻiPU w Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej we Wrocławiu (dalej: „WSSE”) oraz Kierownika *Oddziału HŻŻiPU* w PSSE. W okresie objętym kontrolą przeprowadzono 16 takich szkoleń wewnętrznych, z których 10 (trzy w 2014 r., cztery w 2015 r. i trzy w I kw. 2016 r.) dotyczyło suplementów diety⁸.

(dowód: akta kontroli str. 47)

W okresie objętym kontrolą kierownicy komórek organizacyjnych PSSE realizujących zadania związane z nadzorem i kontrolą nad suplementami diety nie występowali o zwiększenie zatrudnienia ze względu na niewystarczającą liczbę pracowników do rzetelnej realizacji ww. zadań. Dyrektor PSSE wskazał, że jedyną możliwością zatrudnienia nowego pracownika jest sytuacja zwolnienia dotychczasowego etatu przez pracownika odchodzącego na emeryturę lub rozwiązującego umowę o pracę, i takie sytuacje w PSSE miały miejsce.

(dowód: akta kontroli str. 47)

1.2. PPIS prowadził rejestr zakładów podlegających urzędowej kontroli Państwowej Inspekcji Sanitarnej wymagany przepisem 62 ust. 1 pkt 1 ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia. Rejestr prowadzono w Systemie Bezpieczeństwa Żywności (dalej: „SBŻ”), do którego dostęp mieli upoważnieni pracownicy PSSE za pośrednictwem indywidualnych loginów i haseł.

Na terenie działania PSSE w SBŻ zarejestrowanych było: na koniec 2014 r. – 13 zakładów produkujących suplementy diety, na koniec 2015 r. – 12, natomiast na koniec I kw. 2016 r. – 14. Kierownik *Oddziału HŻŻiPU* wskazała, że w rejestrze producenci suplementów figurują w zakładce o podrodzaju „wytwórnice suplementów diety”, natomiast w odniesieniu do pozostałych typów zakładów obrotu żywnością (importerzy, apteki, sklepy zielarsko-medyczne, sprzedawcy internetowi, biura firm handlowych) system generuje zestawienia i dane liczbowe dla każdego podrodzaju zakładów, nie uwzględniając rodzaju wprowadzanej do obrotu żywności, w tym suplementu diety, co utrudnia ustalenie podmiotów wprowadzających do obrotu

⁷ Dz.U. z 2010 r. Nr 48, poz. 283

⁸ Szkolenia dotyczyły m.in. składu i znakowanie suplementów diety, ich oświadczeń żywieniowych i zdrowotnych, substancji dodatkowych w suplementach diety, procedury pierwszego wprowadzenia do obrotu suplementu diety na terytorium RP.

suplementy diety, w tym ich ogólnej liczby. Uzyskanie tych danych wymagałoby pracochłonnej analizy zapisów rejestru, bowiem system nie zawiera narzędzia informatycznego zezwalającego na wygenerowanie danych dotyczących określonego rodzaju żywności, w tym suplementu diety.

Rejestr zawierał wszystkie dane wymagane wzorem w układzie tabelarycznym ustalonym przez Ministra Zdrowia w rozporządzeniu z dnia 29 maja 2007 r.⁹.

Rejestr był na bieżąco uaktualniany w związku z decyzjami *PPIS* m.in. w sprawach zatwierdzenia, warunkowego zatwierdzenia, przedłużenia warunkowego zatwierdzenia zakładów, wydawanymi na podstawie art. 61 ustawy o *bezpieczeństwie żywności i żywienia dla zakładów produkujących lub wprowadzających do obrotu m.in. suplementy diety*. W okresie kontrolowanym w zakresie suplementów diety wydano łącznie:

- 210 decyzji w sprawie zatwierdzenia zakładów, w tym dwie decyzje dla zakładów produkujących suplementy diety i dwie decyzje zatwierdzające magazyny hurtowe producentów suplementów;
- siedem decyzji w sprawie warunkowego zatwierdzenia zakładów, w tym jedną decyzję dla zakładu produkującego suplementy diety i jedną decyzję warunkowego zatwierdzenia magazynów hurtowych producenta suplementów;
- jedną decyzję w sprawie przedłużenia warunkowego zatwierdzenia zakładu;
- 93 decyzje wykreślające zakład z rejestru, w tym dwie dla zakładów produkujących suplementy diety;
- 78 decyzji w sprawie wygaszenia wcześniej wydanych decyzji.

W badanym okresie nie wydano decyzji w sprawie odmowy zatwierdzenia lub cofnięcia zatwierdzenia zakładów.

Decyzje zatwierdzające lub warunkowo zatwierdzające zakłady zostały poprzedzone kontrolami sanitarnymi przeprowadzonymi w zakładzie, których wniosek dotyczył.

W systemie SBŻ systematycznie weryfikowano, aktualizowano i uzupełniano dane dotyczące nadzorowanych zakładów po złożeniu wniosków przedsiębiorców o dokonanie zmian w rejestrze zakładów (np. zmiana nazwy obiektu, zmiana danych firmy, numeru NIP, regon, KRS, rozszerzenie zakresu działalności, zmiana rodzaju produkowanej/wprowadzanej do obrotu żywności itp.). Ponadto w systemie SBŻ, po każdej kontroli w nadzorowanym zakładzie, odnotowywane były informacje o wynikach przeprowadzonych czynności kontrolnych.

(dowód: akta kontroli str. 397-532, 1064, 1079-1085)

1.3. *PPIS* w oparciu o Wytyczne GIS do planowania i działalności PIS wydane na podstawie art. 7 ust. 2 i art. 8a ust. 1 pkt 1 w związku z art. 10 ust. 1 *ustawy o PIS*, opracował plany zasadniczych przedsięwzięć dla *PSSE* na poszczególne lata objęte kontrolą¹⁰. W planach tych ujęto zasadnicze zamierzenia *PSSE*, w tym dotyczące *Oddziału HŻŻiPU* i *Oddziału OiP*, w szczególności nadzoru nad bezpieczeństwem wytwarzania suplementów diety jak i wprowadzania ich do obrotu (także przez Internet¹¹). W ujęciu tabelarycznym wyszczególniono przedsięwzięcia, odpowiedzialnego za ich realizację, uczestniczących w realizacji, konkretne terminy i wskaźniki realizacji.

Główne kierunki działań *PSSE* wyszczególnione w planach, związane z bezpieczeństwem suplementów diety, obejmowały:

⁹ Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 29 maja 2007 r. w sprawie wzorów dokumentów dotyczących rejestracji i zatwierdzania zakładów produkujących lub wprowadzających do obrotu żywność podlegających urzędowej kontroli Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz.U. Nr 106, poz. 730)

¹⁰ Plan na 2014 r. zatwierdzony przez *PPIS* 25 listopada 2013 r., na 2015 r. – zatwierdzony 28 listopada 2014 r., na 2016 r. – zatwierdzony 26 listopad 2015 r.

¹¹ Ocena znakowania suplementów diety, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego i żywności wzbogaconej wprowadzanych do obrotu przez internet.

- prowadzenie wewnętrznych, w tym kaskadowych, szkoleń dla pracowników PSSE w zakresie bezpieczeństwa żywności i żywienia, jakości zdrowotnej żywności z grupy suplementów diety, środków specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz środków spożywczych wzbogacanych witaminami, składnikami mineralnymi i innymi substancjami oraz kosmetyków;
- wzmoczenie nadzoru w obszarze procedur i/lub systemów identyfikowalności przedsiębiorstw dla suplementów diety i środków specjalnego przeznaczenia żywieniowego, ze szczególnym uwzględnieniem oznakowania wyrobów gotowych, informacjami dotyczącymi miejsca i źródła pochodzenia (surowców, półproduktów, produktów gotowych) oraz dokumentacji towarzyszącej ww. środkom spożywczym pod kątem zgodności z obowiązującymi przepisami prawa dla nowej żywności i nowych składników żywności, oraz żywności i składników żywności genetycznie zmodyfikowanych;
- wzmoczenie nadzoru w zakresie przestrzegania wymagań dotyczących znakowania, prezentacji i reklamy suplementów diety, środków specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz środków spożywczych wzbogacanych, określonych w szczególności przepisami *ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia*, rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady oraz rozporządzenia Komisji (UE) Nr 432/2012 z dnia 16 maja 2012 r., *ustanawiającego wykaz dopuszczonych oświadczeń zdrowotnych dotyczących żywności, innych niż oświadczenia odnoszące się do zmniejszenia ryzyka choroby oraz rozwoju i zdrowia dzieci*¹²;
- monitorowanie nadzoru nad suplementami diety, środkami spożywczymi specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz środkami spożywczymi wzbogacanymi wprowadzanymi do obrotu na nadzorowanym terenie.

(dowód: akta kontroli str. 189-190, 193-238)

1.4. PPIS opracował plany kontroli zakładów produkujących suplementy diety i hurtowni tych produktów w formie „*Harmonogramów nadzoru nad obiektami*”, zgodnie z wytycznymi do planowania i działalności PIS na kolejne lata. Przy planowaniu kontroli wykorzystywano „*Procedurę urzędowej kontroli żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością*” nr PK/BŻ/01, „*Instrukcję planowania kontroli*” nr IK/PK/BŻ/01/01 i „*Instrukcję dotyczącą kryteriów oceny zakładu produkcji/obrotu żywnością oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością*” nr IK/PK/BŻ/01/02, stanowiące załączniki do Zarządzenia¹³ GIS w sprawie procedury przeprowadzania urzędowej kontroli. Zgodnie z ww. dokumentami Kierownik Oddziału HŻŻiPU opracowywał corocznie¹⁴ harmonogramy kontroli, na podstawie dokonanej uprzednio analizy ryzyka. Przy ustalaniu częstotliwości i zakresu przeprowadzanych kontroli uwzględniano m.in.:

- ogólną ocenę potencjalnego ryzyka w zakresie bezpieczeństwa, na które narażona może być żywność, materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością w procesie produkcji lub w obrocie;
- rodzaj asortymentu produkowanego /wprowadzanego do obrotu przez kontrolowany zakład;
- ocenę realizacji zasad dobrej praktyki higienicznej (GHP)¹⁵ i dobrej praktyki produkcyjnej (GMP)¹⁶ w zakładach produkcji i obrotu żywnością oraz materiałami

¹² Dz. Urz. UE L 136 z 25.05.2012 r.

¹³ Zarządzenie nr 153/2014 Głównego Inspektora Sanitarnego z dnia 1 lipca 2014 r. w sprawie procedury przeprowadzania urzędowej kontroli żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontroli z żywnością.

¹⁴ Do końca października na następny rok kalendarzowy

¹⁵ GHP (ang. good hygiene practice) – działania, które należy podjąć, i warunki, które muszą być spełniane i kontrolowane na wszystkich etapach produkcji lub obrotu, aby zapewnić bezpieczeństwo żywności, zgodnie z art. 3 ust. 3 pkt. 8 *ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia*

i wyrobami przeznaczonych do kontaktu z żywnością, jak też zasad systemu HACCP¹⁷ w zakładach produkcji i obrotu żywnością;

- przeznaczenie żywieniowe produktu;
- wyniki analiz, zgłaszanych informacji o żywności, która nie spełnia wymagań zdrowotnych oraz materiałach i wyrobach przeznaczonych do kontaktu z żywnością zagrażających zdrowiu i życiu człowieka.

Uwzględniona w planach częstotliwość prowadzenia kontroli zakładów produkujących lub wprowadzających do obrotu suplementy diety wynikała z profilu działalności zgodnie m.in. z kategoryzacją zakładu, i tak:

- zakłady produkujące suplementy diety otrzymały kategorię ryzyka średnią, co uprawniało zaplanowanie ich do kontroli nie rzadziej niż jeden raz na 18 miesięcy;
- podmioty detaliczne i hurtowe wprowadzające do obrotu suplementy diety, zaliczane do obiektów obrotu żywnością dla produktów trwałych mikrobiologicznie, otrzymały kategorię ryzyka niską – kontrola nie rzadziej niż jeden raz na 24 miesiące.

Harmonogramy kontroli opracowano w następujących grupach podmiotów gospodarczych: [1] producenci, [2] jednostki handlu spożywczego detalicznego, [3] apteki, [4] pozostałe. W okresie objętym kontrolą uwzględniono w planach kontroli *PPIS* wszystkie zakłady produkujące suplementy diety na terenie działalności *PSSE*, ujęte w rejestrze SBŻ. W harmonogramach kontroli jednostek handlu spożywczego nie wyszczególniono odrębnego zbioru jednostek, w których planowano badanie suplementów diety, na potrzeby kontroli zaznaczono pozycje zaplanowane do kontroli suplementów. Harmonogramami kontroli objęto 64 apteki w latach 2015–2016, nie ujmując tej grupy w 2014 r. W grupie *pozostałe* w harmonogramach uwzględniono: 64 jednostki w 2014 r., po 65 w 2015 r. i w 2016 r.

(dowód: akta kontroli str. 190-192, 239-298, 1052-1062, 1103)

W planach kontroli nie ujęto sprzedawców internetowych. *Dyrektor PSSE* wskazał, że każdorazowo przy zaplanowanej w harmonogramie kontroli zakładów produkujących lub wprowadzających do obrotu m.in. suplementy diety, dokonywano oceny prawidłowości prezentacji i reklamy środków spożywczych oferowanych na stronie internetowej kontrolowanego przedsiębiorcy. Wyniki kontroli stron internetowych wpisywane były w protokół kontroli sanitarnej lub w adnotacji służbowej, a do dokumentacji pokontrolnej, jako materiał dowodowy, załączane były wydruki stron internetowych.

(dowód: akta kontroli str. 239-298, 398)

1.5. *PPIS* opracował plany pobierania próbek zgodnie z wytycznymi do planowania i działalności *PIS* na kolejne lata. Przy planowaniu zastosowano wymogi ustalone w załączniku do Zarządzenia¹⁸ GIS „*Procedura pobierania próbek żywności, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz próbek sanitarnych*” nr PP/BŻ/01.

¹⁶ GMP (ang. good manufacturing practice) – zestaw standardów stosowanych w produkcji przemysłowej zapewniających wysoką jakość i czystość materiałów użytych do produkcji danego wyrobu; zapewniają również pełną kontrolę nad jakością oraz pochodzeniem surowców.

¹⁷ HACCP (skrót od ang. Nazwy Hazard Analysis and Critical Control Point - Analiza Zagrożeń i Krytyczne Punkty Kontroli) - system, który identyfikuje, ocenia i kontroluje zagrożenia istotne dla bezpieczeństwa i jakości zdrowotnej żywności. Zgodnie z zapisami *ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia*, od 1 stycznia 2006 r. wszystkie podmioty, które produkują i wprowadzają żywność do obrotu mają obowiązek stosowania zasad systemu HACCP.

¹⁸ Zarządzenie nr 133/2014 Głównego Inspektora Sanitarnego z dnia 9 czerwca 2014 r. w sprawie procedury pobierania próbek żywności, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz próbek sanitarnych.

Zgodnie z wymogami ustalonymi w ww. dokumentach w *Oddziale OiP* opracowywano corocznie wewnętrzne, zbiorcze roczne plany pobierania próbek żywności na podstawie ogólnych planów, przesłanych w wersji elektronicznej przez *DPWIS*, ze wskazaniem:

- kierunków badań (badanie mikrobiologiczne, obecność metali szkodliwych dla zdrowia, dozwolone substancje dodatkowe, wzbogacanie środków spożywczych, inne parametry) wg wytycznych GIS na dany rok kalendarzowy z określeniem rodzaju kontroli (urzędowa, urzędowa i monitoring, monitoring);
- grup/podgrup asortymentowych produktów (z ogólnej liczby 29 grup, suplementy diety należały do 26 grupy asortymentowej);
- kraju pochodzenia produktu wyznaczonego do pobrania (produkt z importu, Unii Europejskiej, krajowy);
- ilości, liczby próbek z danej partii.

Na dalszym etapie prac nad planem, przesyłane¹⁹ były dokładne wskazania *DPWIS* odnośnie:

- terminów pobrania, a także
- referencyjnych laboratoriów badawczych²⁰ posiadających akredytacje dla określonych kierunków badań żywności, w tym suplementów diety, do których należało dostarczyć konkretne próbki.

Kierownik *Oddziału OiP* wskazała, że w trakcie roku kalendarzowego *DPWIS* uszczegóławiał plany, korygował, wyznaczał dodatkowe próbki do pobrania, określał ostateczne terminy pobrania próbek, przesyłając informacje drogą elektroniczną. Podała ponadto, że niekiedy dokonywano ustaleń i korekt także w ramach działań bieżących, na podstawie kontaktu telefonicznego z pracownikami *DPWIS* – w takich przypadkach plany zbiorcze korygowano nanosząc pisemnie (odręcznie) stosowne sprostowania/zapisy. Ostatnim etapem planowania było wskazanie, przy współpracy z pracownikami *Oddziału HŻŻiPU*, osób pełniących nadzór sanitarny nad obiektami/jednostkami oraz miejsca (adresy jednostek), w których próbki miały być pobrane.

Plany roczne stanowiły część bazy do przygotowania miesięcznych harmonogramów pobierania próbek (w formie tabeli z naniesionymi danymi do pracy bieżącej). Kierownik *Oddziału OiP* wskazała, że szczegółowe kryteria, jakie stawiane są próbkom wyznaczonym do pobrania, określone w wytycznych GIS do planów pobierania próbek na dany rok kalendarzowy, bardzo często są trudne do spełnienia. Wielokrotnie pobranie próbek w wytypowanych obiektach nie jest możliwe z uwagi na brak danego asortymentu w sprzedaży lub próbki nie spełniają kryterium kraju pochodzenia, czy też brak jest odpowiedniej ilości próbek do pobrania (np. masa próbki – zbyt niska, niewielka ilość opakowań, identyfikacja partii – brak koniecznej ilości próbek z identycznym numerem partii). W takich przypadkach, w porozumieniu z *Oddziałem HŻŻiPU*, próbobiorcy dokonywali dalszej wnikliwej analizy rynku i dostępności przedmiotowych próbek w obrocie (hurtowym, detalicznym, w sklepach specjalistycznych typu apteki, artykuły dla sportowców itp.). W planach nie przewidziano poboru próbek suplementów diety od sprzedawców internetowych.

Kierownik *Oddziału OiP* wyjaśniła, że, cytat: „*wytyczne zawarte w Planie pobierania próbek żywności w ramach urzędowej kontroli i monitoringu dla Państwowej Inspekcji Sanitarnej na dany rok kalendarzowy nie uwzględniają takiego sposobu pobierania próbek*”.

¹⁹ Szczegóły określane były w odrębnych pismach przesyłanych sukcesywnie w wersji elektronicznej z *DPWIS*

²⁰ Np. *WSSE Wrocław* – badanie w kierunku zanieczyszczeń mikrobiologicznych; *WSSE Warszawa* - badanie w kierunku zawartości niedeklarowanych substancji farmakologicznie czynnych, oznaczanie zawartości substancji zabronionych z listy WADA; *WSSE Kraków* – badanie w kierunku zawartości kwasów tłuszczowych omega-3; *WSSE Opole* – badanie w kierunku zawartości dozwolonych substancji dodatkowych; *PSSE Wałbrzych* - badanie w kierunku zawartości metali szkodliwych dla zdrowia.

W okresie objętym kontrolą zaplanowano w PSSE do pobrania ogółem 1164 próbek żywności, z czego 50, tj. 4,3% (25 w 2014 r., 20 w 2015 r. i pięć w I kw. 2016 r.) dotyczyło próbek suplementów diety. Próbkę suplementów diety zaplanowano pobrać w celu badania: (1) zawartości niedeklarowanych substancji farmakologicznych (sześć w 2014 r.), (2) substancji dodatkowych (pięć w 2014 r.), (3) zawartości metali (sześć w 2014 r.), (4) prawidłowego znakowania (osiem w 2014 r., pięć w 2015 r.), (5) mikrobiologii (10 w 2015 r., pięć w I kw. 2016 r.), (6) oznaczenia zawartości kwasów tłuszczowych omega-3 (pięć w 2015 r.).

(dowód: akta kontroli str. 299-395, 1619)

1.6. W latach 2014-2016 (I kw.) wystąpiło 37 powiadomień (w tym: 19 w 2014 r., 12 w 2015 r. i sześć w I kw. 2016 r.) w ramach *Systemu Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach* (RASFF) dotyczących suplementów diety dostępnych lub produkowanych na terenie funkcjonowania PSSE. Zgodnie z *Procedurą funkcjonowania Systemu RASFF*, zatwierdzoną w 2011 r. przez GIS, było to 13 powiadomień alarmowych oraz 24 powiadomienia informacyjne dla suplementów diety niespełniających kryteriów określonych w obowiązujących przepisach prawnych lub w przypadku braku stosownych przepisów, mogących stworzyć poważne bezpośrednie lub pośrednie zagrożenie dla zdrowia konsumentów²¹. PPIS otrzymywał ww. powiadomienia od DPWIS pisemnie, gdzie określany był termin udzielenia informacji (odpowiedzi) o zakwestionowanych w powiadomieniach suplementach dostępnych lub wytwarzanych na terenie działalności PSSE. Termin ten wynosił zazwyczaj jeden dzień roboczy dla powiadomień alarmowych oraz trzy dni – dla powiadomień informacyjnych.

W wyniku ww. powiadomień upoważnieni pracownicy PSSE przeprowadzili niezwłocznie 108 kontroli interwencyjnych (w tym: 75 w 2014 r., 23 w 2015 r. i 10 w I kw. 2016 r.) w zakładach produkujących lub wprowadzających do obrotu kwestionowane suplementy diety (zgodnie z listą dystrybucyjną dołączoną do powiadomienia), wyniki których pozwoliły na udzielenie DPWIS wymaganych informacji w wyznaczonym terminie. W wyniku tych 108 kontroli:

- 15 kontroli doprowadziło do wycofania suplementu diety z obrotu i zabezpieczenia, w celu zwrotu do dostawców, kwestionowanych produktów i zobowiązania przedstawicieli tych zakładów do przedłożenia dokumentów potwierdzających zwrot, z czego się wywiązali;
- w dwóch kontrolach stwierdzono, że zakwestionowane produkty zostały wyprodukowane na zlecenie wrocławskiej firmy i w całości dystrybuowane do firmy w Finlandii, która posiadała na stanie magazynowym część niesprzedanej partii towarów, informując, że wycofała je z rynku fińskiego poprzez zabezpieczenie w magazynie celem ich utylizacji;
- w kontroli przeprowadzonej u producenta suplementów diety nie stwierdzono na stanie magazynowym oraz w pomieszczeniach zakładu kwestionowanych suplementów diety, natomiast wykazano kwestionowany składnik do produkcji suplementu (siarczan agmatyny), który został wycofany, zabezpieczony i umieszczony w wyznaczonym miejscu magazynu surowców z oznaczeniem „Nie ruszać. Produkt do utylizacji”, przedstawiciel zakładu doręczył dokument potwierdzający utylizację ww. surowca;
- w 68 kontrolowanych obiektach nie stwierdzono w obrocie ani na stanie magazynowym kwestionowanych suplementów diety, bowiem zostały sprzedane klientom końcowym (indywidualnym) i nie było możliwości dalszej ich identyfikacji;

²¹ Powiadomienia były następstwem stwierdzenia w kwestionowanych suplementach diety, w szczególności: (1) nieautoryzowanych (nie dopuszczalnych) substancji, np. wanadu, cytrynianu boru, asparaginianu magnezu, krzemianu wapnia, winpocetyny, tetrahydrokannabinolu, siarczanu agmatyny; (2) przekroczenia bezpiecznego poziomu np. witaminy B6, kwasu nikotynowego, cynku; (3) napromieniania suplementu.

- 22 kontrole zakończyły się postępowaniami wyjaśniającymi, w których stwierdzono likwidację zakładów lub nabycie kwestionowanych suplementów przez właścicieli firm na użytek własny i ich zużycie.

(dowód: akta kontroli str. 59, 62-77, 150-187)

W kontrolowanym okresie nie wystąpił przypadek wykrycia przez PPIS niebezpieczeństwa grożącego zdrowiu pochodzącego z suplementów diety i w związku z tym nie wystąpiła konieczność zgłoszenia powiadomienia do systemu RASFF.

(dowód: akta kontroli str. 59)

1.7. W okresie objętym kontrolą PPIS nie podejmował działań w zakresie współpracy z organizacjami pozarządowymi, lekarzami, dietetykami itp. na rzecz bezpieczeństwa suplementów diety. Współdziałanie z organami władzy publicznej (Wojewódzki Inspektorat Farmaceutyczny we Wrocławiu, Prokuratura Rejonowa dla Wrocławia - Fabrycznej, Urząd Skarbowy Wrocław Fabryczna, Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział we Wrocławiu, Komenda Wojewódzka Policji we Wrocławiu) miało miejsce w ramach realizowania zadań przewidzianych przepisami prawa.

W badanym okresie PPIS nie przeprowadzał wspólnych kontroli z innymi organami kontroli (Inspekcja Handlowa, Inspekcja Farmaceutyczna) w zakresie bezpieczeństwa suplementów diety.

(dowód: akta kontroli str. 59-60, 106-149)

1.8. Art. 6 ustawy o PIS zobowiązywał Państwową Inspekcję Sanitarną do inicjowania, organizowania, prowadzenia, koordynowania i nadzorowania działalności oświatowo-zdrowotnej w celu ukształtowania odpowiednich postaw i zachowań zdrowotnych.

PPIS nie prowadził własnej polityki informacyjnej w zakresie bezpiecznego stosowania suplementów diety²² oraz nie inicjował działań mających na celu zwiększenie świadomości społecznej w zakresie suplementów diety²³. Dyrektor PSSE wskazał, że żadna instytucja nie wystąpiła z wnioskiem do PPIS o przeprowadzenie takiej akcji informacyjnej, jak również nie otrzymano od organu drugiej instancji (GIS) poleceń prowadzenia powyższych działań. Wskazał, że podejmowane aktywności - zgodnie z wytycznymi jednostek zwierzchnich - skupiały się na promowaniu zasad prawidłowego odżywiania wśród różnych grup odbiorców. Jednostki nadrzędne nie ustalały zadań w tym zakresie oraz nie dostarczały materiałów informacyjno-edukacyjnych.

W dniu 19 lutego 2014 r., zgodnie z poleceniem GIS i DPWIS, zamieszczono na stronie internetowej²⁴ PSSE ostrzeżenie dotyczące jednego z suplementów diety, który został wprowadzony na rynek polski za pośrednictwem sklepów internetowych oraz serwisów aukcyjnych jako środek spożywczy, będąc produktem przeznaczonym do dezynfekcji i uzdatniania wody pitnej.

(dowód: akta kontroli str. 60-61, 78)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie, stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Na podstawie decyzji Dyrektora PSSE, osoba zatrudniona od 23 lat na stanowisku młodszego asystenta, prowadząca w PSSE bezpośredni nadzór nad przestrzeganiem przepisów sanitarnych przez producentów i dystrybutorów suplementów diety, została z dniem 1 sierpnia 2014 r. awansowana na stanowisko asystenta, choć nie spełniała wymogów do objęcia tego stanowiska określonych

²² Np. programy edukacyjne skierowane do różnych grup docelowych, m.in. szkół.

²³ Np. działania wyjaśniające różnice między lekiem i suplementami diety, niebezpieczeństwa jakie niesie nieograniczone spożywanie suplementów, itp.

²⁴ <<http://www.psse.wroc.pl>>

w rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie wymaganych kwalifikacji do pracy w stacji sanitarno-epidemiologicznej. Minister Zdrowia w poz. 8 załącznika tabelarycznego do tego rozporządzenia ustalił, że dla zatrudnienia na stanowisku asystenta, oprócz posiadania wykształcenia wyższego drugiego stopnia²⁵ i minimum trzyletniego stażu pracy, niezbędne było posiadanie odpowiednich kwalifikacji zawodowych, tj. specjalizacji w dziedzinach medycyny, mających zastosowanie w realizacji zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej²⁶ lub dodatkowych kwalifikacji, mających zastosowanie w realizacji zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej²⁷. Awansowana pracownica nie spełniała wymagań co do kwalifikacji zawodowych.

(dowód: akta kontroli str. 46, 48-50, 1129)

Dyrektor PSSE wyjaśnił, że awansowana osoba podjęła zatrudnienie w PSSE w 1978 r. i w trakcie pracy zawodowej przeszła ścieżkę awansu zawodowego od instruktora higieny, poprzez starszego instruktora higieny, młodszego asystenta do asystenta, a dzięki dużej wiedzy merytorycznej oraz kompetencjom organizacyjnym sprawowała funkcję Instruktora wiodącego, następnie młodszego asystenta wiodącego w swoim zespole pracowniczym, tj. Sekcji nadzoru nad zakładami produkcyjnymi. Ponadto Dyrektor PSSE wyjaśnił, że zdobyte wykształcenie i dodatkowe kwalifikacje z zakresu prawa gospodarczego, postępowania cywilnego i administracyjnego (ukończone studia zaoczne z zakresu prawa na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Wrocławskiego jak również aplikacja radcowska) oraz doświadczenie zawodowe mają zastosowanie w realizacji zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej, w szczególności przy prowadzeniu nadzoru nad zakładami produkcyjnymi, postępowaniach administracyjnych i egzekucyjnych.

(dowód: akta kontroli str. 54-55)

2. Dyrektor PSSE awansował dwie osoby sprawujące bezpośredni nadzór nad przestrzeganiem przepisów sanitarnych przez producentów i dystrybutorów suplementów diety, ze stanowiska stażysty na stanowisko młodszego asystenta (z dniem 1 lipca 2013 r. i 1 czerwca 2015 r.), choć nie spełniały one wymogu posiadania co najmniej jednorocznego stażu pracy ustalonego w rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie wymaganych kwalifikacji do pracy w stacji sanitarno-epidemiologicznej (poz. 9 załącznika tabelarycznego do tego rozporządzenia). Jako absolwentki studiów wyższych zatrudnione w PSSE – odpowiednio w dniu 19 września 2012 r. oraz 22 września 2014 r. – w momencie awansu posiadały staż pracy w wymiarze dziewięciu miesięcy i 12 dni oraz ośmiu miesięcy i dziewięciu dni.

(dowód: akta kontroli str. 46, 48-52)

Dyrektor PSSE wyjaśnił, że zdobyta w trakcie studiów wiedza z zakresu higieny i bezpieczeństwa żywności, wymaganych norm w przestrzeganiu warunków sanitarnych w procesie produkcji i obrocie żywności, wprawa w praktycznym wykorzystaniu nabytej wiedzy, niezwykła dokładność, sumienność i obowiązkowość pracowników pozwalały wnioskować, że są gotowi do samodzielnej pracy. Ponadto Dyrektor PSSE wyjaśnił, że po przeprowadzeniu wewnętrznej oceny wraz z ustnym egzaminem sprawdzającym poziom wiedzy i umiejętności zostały pozytywnie rozpatrzone wnioski o zmianę zaszerogowania pracowników; duża wiedza teoretyczna i zaangażowanie, a także wysoka ocena wewnętrzna zadecydowały o skróceniu stażu i zatrudnieniu pracowników na stanowisku młodszego asystenta.

(dowód: akta kontroli str. 55, 58)

²⁵ Tytuł zawodowy magistra, wykształcenie wyższe drugiego stopnia lub wykształcenie wyższe należy rozumieć jako wykształcenie mające zastosowanie w realizacji zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

²⁶ Wykaz specjalizacji w dziedzinach medycyny mających zastosowanie w realizacji zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej został określony w przepisach, o których mowa w art. 8 ust. 7 ustawy o PIS

²⁷ Dodatkowe kwalifikacje mające zastosowanie w realizacji zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej zostały określone w przepisach, o których mowa w art. 13 ust. 1 pkt 3 lit. b ustawy o PIS

NIK nie uwzględnia wyjaśnień złożonych w powyższych sprawach, gdyż *rozporządzenie Ministra Zdrowia w sprawie kwalifikacji* nie przewidywało żadnych odstępstw od ustalonych wymogów umożliwiających zajmowanie danego stanowiska²⁸.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli dokonując oceny cząstkowej **odnośnie przygotowania organizacyjno-prawnego PSSE we Wrocławiu do wykonywania zadań związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa suplementów diety** wskazuje, że: (1) rzetelnie prowadzono oraz aktualizowano rejestr zakładów produkujących lub wprowadzających do obrotu suplementy diety podlegających urzędowej kontroli organów PIS wymagany przepisem art. 62 ust. 1 pkt 1 *ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia*, (2) opracowano plany pracy PSSE, tj. plan zasadniczych przedsięwzięć, plan kontroli zakładów oraz plan pobierania prób, zachowując wytyczne GIS do planowania i działalności PIS na kolejne lata, uwzględniając w nich zagadnienia dotyczące suplementów diety, (3) wobec 13 powiadomień alarmowych oraz 24 powiadomień informacyjnych dotyczących suplementów diety podejmowano niezwłocznie działania w ramach Systemu RASFF, (4) nie współpracowano z innymi instytucjami/organizacjami na rzecz bezpieczeństwa suplementów diety, jak również nie prowadzono własnej polityki informacyjnej w zakresie bezpiecznego stosowania suplementów diety, stosując w tym zakresie wytyczne jednostek zwierzchnich, (5) spośród 18 pracowników PSSE sprawujących bezpośredni nadzór nad przestrzeganiem przepisów sanitarnych przez producentów i dystrybutorów suplementów diety, 17 posiadało wymagane kwalifikacje dla zajmowanego stanowiska, określone w *rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie wymaganych kwalifikacji do pracy w stacji sanitarno-epidemiologicznej – w jednym przypadku awansowano pracownika na stanowisko asystenta, choć nie spełniał wymagań co do kwalifikacji zawodowych. Ponadto, wobec dwóch pracowników w sposób nieuprawniony skrócono wymagany co najmniej roczny staż na stanowisku stażysty.*

2. Prowadzenie urzędowych kontroli żywności oraz egzekwowanie wydanych zaleceń pokontrolnych

Opis stanu faktycznego

2.1. W okresie 2014–2016 (I kw.) na terenie objętym właściwością miejscową PSSE działało 25 podmiotów, które produkowały/wprowadzały do obrotu suplementy diety, w tym:

- 13 zakładów produkujących suplementy diety, wszystkie zostały ujęte w rejestrze zakładów,
- wytwórnia środków spożywczych specjalnego przeznaczenia,
- inna wytwórnia żywności,
- cztery inne obiekty obrotu żywnością,
- dwa sklepy internetowe,
- cztery magazyny hurtowe.

Producenci oferowali wprowadzenie do obrotu 230 suplementów diety w 2014 r. i 298 suplementów w 2015 r.²⁹ Wszystkie te suplementy zostały poddane procedurze zgłoszenia do GIS powiadomieniem o zamiarze wprowadzenia po raz pierwszy do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (wymóg określony w art. 29 ust. 1 *ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia*). Najwięksi producenci oferowali wprowadzenie do obrotu: [1] 68 suplementów w 2014 r., i 81 suplementów w 2015 r., [2] 43 w 2014 r. i 61 w 2015 r., [3] 43 w 2014 r. oraz 61 w 2015 r.

²⁸ Za wyjątkiem sytuacji, w której pracownicy, którzy nie posiadali wymaganych kwalifikacji do zajmowanego stanowiska w dniu wejścia w życie przedmiotowego rozporządzenia, tj. w dniu 29 marca 2010 r., mogli być nadal zatrudnieni na tym stanowisku. Nie miały one jednak miejsca w przedmiotowych sprawach.

²⁹ Brak danych za I kw. 2016 r.

PSSE nie prowadziła statystyk ilości wprowadzonych do obrotu suplementów diety przez duże hurtownie sprzedające wyroby różnych producentów. W czasie kontroli PSSE dysponowała danymi o wprowadzonych do obrotu suplementach przez 14 podmiotów gospodarczych z terenu powiatu wrocławskiego, zajmujących się dystrybucją pod własną marką, którzy w 2014 r. wprowadzili do obrotu łącznie 47 suplementów diety, w 2015 r – 37, a w I kwartale 2016 r. - pięć suplementów.

(dowód: akta kontroli str. 1064-1069, 1077-1078, 1101, 1337-1339)

2.2. Procedury kontroli zakładów produkujących i dystrybuujących suplementy diety przygotowano i wdrożono zachowując wymogi GIS, przewidziane w regulacjach wewnętrznych³⁰. Przebieg kontroli odzwierciedlano na arkuszach sporządzanych według wzorów ustalonych przez GIS. Kontrole suplementów diety realizowane były przez dwuosobowe zespoły, na podstawie imiennych upoważnień do kontroli. Podstawowe zestawienia informacji i ustalenia kontrolne zawierano w protokołach kontroli sanitarnej oraz arkuszach oceny zakładu. Dokumentacja pokontrolna była zatwierdzana przez Kierownika *Oddziału HŻŻiPU* lub jego Zastępcę. W trakcie rocznych kontroli sanitarnych producentów lub dystrybutorów odnoszono się także do stanów faktycznych dotyczących suplementów diety. Kontroli podlegały następujące elementy funkcjonowania zakładów produkujących suplementy diety: (a) stan techniczny, (b) zaopatrzenie zakładu w wodę, (c) higiena produkcji, (d) personel zakładu, (e) dystrybucja, (f) dokumentacja zakładu. Zakres ten był zgodny z wytycznymi GIS.

(dowód: akta kontroli str. 1001-1064, 1148-1155, 1385- 1391)

2.3. W okresie objętym kontrolą *Oddział HŻŻiPU* przeprowadził ogółem 14 006 kontroli, w tym 237 kontroli dotyczących suplementów diety. Oprócz kontroli planowanych realizowano kontrole pozaplanowe, których konieczność przeprowadzenia wynikała z: [1] podjęcia interwencji, [2] skarg ludności, [3] podjęcia działań w ramach systemów RASFF i RAPEX, [4] działań akcyjnych na jarmarkach okolicznościowych i tematycznych, [5] poleceń GIS oraz *DPWIS*.

Analiza 38 przypadków niezrealizowania kontroli planowych dotyczących suplementów diety, wykazała w 25 przypadkach jako powód konieczność przeprowadzenia pilnych kontroli pozaplanowych w innych jednostkach organizacyjnych. Pozostałe przyczyny to: likwidacje producentów i dystrybutorów, nieobecność właściciela, remonty.

PSSE obejmowała kontrolą strony internetowe sprzedawców suplementów diety, w trakcie której dokonywano oceny prezentacji i reklamy. Kontrole stron internetowych podejmowano w związku z:

- planowanymi kontrolami zakładów produkujących lub wprowadzających do obrotu m.in. suplementy diety,
- wnioskami osób składających interwencje,
- poleceniami *DPWIS* i/lub GIS,
- powiadomieniami otrzymanymi od innych Państwowych Powiatowych Inspektorów Sanitarnych.

W odniesieniu do poszczególnych stron internetowych czynności kontrolne obejmowały: wskazanie producenta wprowadzającego suplement diety do obrotu

³⁰ Zarządzenia: [1] Nr 35/06 z dnia 28 października 2006 r. w sprawie procedur przeprowadzenia kontroli sanitarnej w ramach nadzoru nad warunkami zdrowotnymi żywności, żywienia, materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością oraz kosmetykami (zmienione zarządzeniem Nr 91/2012 z dnia 18 lipca 2012 r.), [2] Nr 131/2014 z dnia 9 czerwca 2014 r. w sprawie procedury przeprowadzania urzędowej kontroli żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością [3] Nr 153/2014 z dnia 1 lipca 2014 r. w sprawie procedury przeprowadzania urzędowej procedury kontroli żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością

z podaniem adresu i kontaktu telefonicznego, nazwy i składu produktu, oznakowania suplementów. Ujawnione nieprawidłowości dotyczyły m.in.: zapisów dotyczących zastosowania suplementu, nie podania kraju pochodzenia, nieprawidłowej specyfikacji składników odżywczych, podania niewłaściwej jednostki wartości składników mineralnych i witamin, braku podania zawartości składników mineralnych i witamin liczbowo i procentowo w stosunku zalecanego dziennego spożycia, zawierania opisów wskazujących na działanie lecznicze. W wyniku kontroli podjęto następujące działania: [1] wszczęto postępowania administracyjne, [2] wydano decyzję w sprawie zakazu wprowadzania do obrotu oraz [3] skierowano wnioski o wymierzenie kary pieniężnej.

(dowód: akta kontroli str. 398, 533-614, 1086-1087, 1104-1121, 1393, 1541, 1542-1611)

2.4. W badanym okresie kontrolą objęto wszystkich (13) producentów suplementów diety ujętych w rejestrze prowadzonym przez PSSE. W okresie od 1 stycznia 2014 r. do 31 marca 2016 r. skontrolowano 237 podmiotów dystrybuujących suplementy diety na obszarze działania PSSE, były to m.in. magazyny wysyłkowe, sklepy zielarskie, hurtownie, sklepy dla sportowców oraz 56 aptek. W wyniku kontroli ujawniono nieprawidłowości polegające m.in. na: [1] braku lub nieaktualności opracowania i wdrożenia systemu HACCP, [2] nie opracowaniu dokumentacji dobrej praktyki higienicznej i dobrej praktyki produkcyjnej, [3] nieprawidłowym oznakowaniu suplementu diety.

(dowód: akta kontroli str. 1088-1093, 1396-1414, 1416-1428, 1486-1540, 1541)

2.5. Działania pokontrolne PSSE zapewniały stronom czynny udział w postępowaniu, poprzez możliwość wnoszenia uwag do protokołu kontroli. Wniesienie uwag z równoczesnym podjęciem skutecznych działań w celu wyeliminowania nieprawidłowości kończyły postępowania. W przypadku braku reakcji strony kontrolowanej na wykazane nieprawidłowości, wszczynano postępowanie administracyjne, które kończyło się wydaniem decyzji administracyjnej. Prowadzono kontrole sprawdzające. W odniesieniu do ujawnionych nieprawidłowości wobec podmiotów produkujących lub dystrybuujących suplementy diety mających siedzibę poza obszarem działania PSSE, kierowano sprawę do właściwych miejscowo PSSE.

(dowód: akta kontroli str. 1212-1228, 1396-1414, 1416-1428, 1486-1540)

2.6 W badanym okresie konsumenci nie składali do PSSE wniosków w sprawie podjęcia interwencji z uwagi na niewłaściwe warunki produkcji suplementów diety. Podejmowano natomiast działania w związku z wnioskami konsumentów wskazującymi na złą jakość suplementów diety: w 2014 r. - cztery interwencje, w 2015 r. - trzy interwencje.

Kierownik Oddziału HŻŻiPU poinformowała, że podejmowano także interwencje³¹ związane z suplementami diety w związku z: [1] jakością zdrowotną i brakiem zgłoszenia do GIS - nałożono karę grzywny, [2] nieprawidłową prezentacją i reklamą - zarzuty nie potwierdziły się, potwierdziły się w części lub w całości - przeprowadzono stosowane postępowania w wyniku których m.in. skierowano wnioski o nałożenie kary pieniężnej lub wnioski karne do DPWIS, wydano decyzje w sprawie wstrzymania wprowadzenia do obrotu.

(dowód: akta kontroli str. 1135-1147)

2.7. W sytuacji, gdy przedsiębiorca nie dopełnił obowiązku w zakresie zgłoszenia GIS zamiaru pierwszego wprowadzenia do obrotu suplementu diety na teren Rzeczypospolitej Polskiej, PPIS nakładał karę grzywny przewidzianą w takim przypadku przepisem art. 100 ust. 1 pkt 3 *ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia*. Dla przykładu: [1] poprzez internetowy portal aukcyjny prowadzono

³¹ Także na wniosek DPWIS i GIS

sprzedaż suplementów diety bez wymaganego zgłoszenia do GIS, na przedsiębiorcę nałożono karę grzywny w wysokości 1 000 zł, ponadto skierowano do DPWIS wnioski o wymierzenie kary pieniężnej w związku z brakiem wniosku o wpis do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów PIS oraz prowadzenia sprzedaży suplementów diety bez oznakowania w języku polskim, [2] w dniu 24 stycznia 2014 r. nałożono mandat karny w wysokości 1 000 zł na prezentującego suplementy diety na internetowym portalu aukcyjnym bez powiadomienia GIS.

W przypadku wszczęcia postępowania przez GIS lub w przypadku kiedy produkt nie figurował w rejestrze GIS, PPIŚ wydawał decyzję nakazującą czasowe wstrzymanie wprowadzania do obrotu suplementów diety. Dla przykładu: [1] na podstawie decyzji nr 2405/14 z dnia 14 kwietnia 2014 r. oraz nr 4559/15 z dnia 3 sierpnia 2015 r. nakazano wstrzymanie wprowadzania do obrotu suplementów diety do momentu zakończenia postępowania wyjaśniającego przez GIS nadając decyzjom rygor natychmiastowej wykonalności ze względu na ochronę zdrowia ludzkiego, [2] decyzją nr 6200/14 z dnia 9 października 2014r., której nadano rygor natychmiastowej wykonalności, wstrzymano wprowadzanie do obrotu produktu: a) zawierającego zawyżoną zawartość żelaza i manganu w stosunku do zalecanego dziennego spożycia (192% i 250%), b) posiadającego nieprawidłowy zapis o treści: „Przedawkowania produktów zawierających żelazo może powodować śmierć w przypadku dzieci poniżej 6 lat”, c) wobec którego nie przedstawiono opinii właściwej jednostki naukowej, potwierdzającej, czy produkt jest środkiem spożywczym i czy spełnia wymagania określone dla suplementów diety.

(dowód: akta kontroli str. 1156, 1228)

2.8. Kierownik Oddziału HŻŻiPU poinformowała, że nie wykonywano kompleksowych badań suplementów diety wyłącznie pod kątem zgodności faktycznego składu suplementów diety ze składem umieszczonym na opakowaniu. Zakres badań suplementów diety realizowano zgodnie z wytycznymi GIS zawartymi w planie na dany rok przekazanym do realizacji przez DPWIS.

(dowód: akta kontroli str. 1156, 1229)

2.9. W 2014 r. oraz w I kw. 2016 r. ilość pobranych próbek suplementów diety była zgodna z planem ustalonym przez GIS oraz DPWIS (odpowiednio 25. i pięć próbek). W 2015 r. zaplanowano do pobrania 20 próbek suplementów diety a pobrano 25 próbek. Kierownik Oddziału HŻŻiPU wskazała, że pobranie dodatkowo pięciu próbek poza planem wynikało z ustaleń bieżącego nadzoru nad znakowaniem suplementów diety.

(dowód: akta kontroli str. 1156, 1362-1366)

2.10. Próbkę suplementów pobierane były w ramach PSSE przez Oddział OiP, który realizował plan ustalony przez GIS oraz DPWIS. Podczas pracy bieżącej nie dokonywano sprawdzania w rejestrze GIS, czy dany suplement został zgłoszony do obrotu i posiada właściwą kwalifikację. Przedmiotowe próbki pobierane były zgodnie ze szczegółowymi wytycznymi i musiały spełniać kryteria dopuszczenia do obrotu.

dowód: akta kontroli str. 1156, 1228)

2.11. W 2014 r. zakwestionowano dwie próbki a w 2015 r. – cztery próbki suplementów diety z uwagi na nieprawidłowe znakowanie. Zakwestionowane próbki dotyczyły sześciu przypadków suplementów diety, na opakowaniach których:

1. wykaz składników był poprzedzony wyrazem „skład” zamiast „składniki”, zapisano: „produkt naturalny bez barwników i konserwantów”, a powinno być „substancji konserwujących”, oznakowanie produktu zawierało oświadczenia zdrowotne dotyczące żurawiny oraz błonnika, a wszelkie oświadczenia

zdrowotne powinny się odnosić do składników odżywczych, substancji, żywności lub kategorii żywności w produkcie, a nie całego produktu - sprawę przekazano w kwietniu 2015 r. do PSSE w Warszawie – właściwej ze względu na siedzibę producenta, do czasu kontroli NIK w maju 2016 r. nie uzyskano informacji w sprawie postępowania,

2. na opakowaniu jednostkowym zamieszczono etykietę wyłącznie w języku angielskim, a konsument otrzymywał etykietę w języku polskim w brzmieniu budzącym zastrzeżenia, m.in. deklarowane w tabeli zawartości witamin i składników mineralnych oraz innych substancji nie były podane w przeliczeniu na zalecaną przez producenta do spożycia dzienną porcję produktu, a jedynie na porcję, która wg podanego dawkowania ma być stosowana trzy razy dziennie, nie podano informacji o zawartości witamin i składników w procentach w stosunku do zalecanego dziennego spożycia. Sprawę skierowano w kwietniu 2016 r. do PPIS w Krakowie zgodnie z właściwością miejscową podmiotu wprowadzającego suplement diety do obrotu, do czasu kontroli NIK w maju 2016 r. nie uzyskano informacji w sprawie postępowania,
3. po sformułowaniu "Najlepiej spożyć przed.." nie podano minimalnej daty trwałości, a na etykiecie polskiej podano inne warunki przechowywania suplementu niż warunki, które podał producent na oryginalnej etykiecie. Sprawę skierowano w kwietniu 2016 r. do PPIS w Krakowie zgodnie z właściwością miejscową podmiotu wprowadzającego suplement diety do obrotu, do czasu kontroli NIK w maju 2016 r. nie uzyskano informacji w sprawie postępowania,
4. napisy w języku polskim były zamieszczone drobnym słabo czytelnym drukiem, podano niewłaściwe określenie przed datą minimalnej trwałości, nie podano: a) nazwy składnika w języku polskim, b) funkcji technologicznej jednej z substancji, c) że jeden ze składników może mieć szkodliwy wpływ na aktywność i skupienie uwagi u dzieci, d) nieprawidłowo określono masę nominalną. Sprawę skierowano w kwietniu 2016 r. do PPIS w Krakowie zgodnie z właściwością miejscową podmiotu wprowadzającego suplement diety do obrotu, do czasu kontroli NIK w maju 2016 r. nie uzyskano informacji w sprawie postępowania,
5. w odniesieniu do dwóch suplementów diety - bez wyraźnej czytelności (mała czcionka i niekontrastowy kolor nadruku) nie zamieszczono informacji: a) o tym, że jest to suplement diety, b) o zawartości substancji słodzących, c) o zakazie podawania dzieciom do szóstego roku życia, d) o zawartości fenyloalaniny, e) o możliwym efekcie przeczyszczającym w przypadku spożycia w nadmiernych ilościach. Ponadto: a) w składzie produktu podano „premiks witaminowy” nie podając jego składu, b) błędnie użyto określenia dotyczącego zawartości witamin, c) nieprawidłowo podano informację odnośnie dziennej dawki spożycia oraz ochrony przed dziećmi, nie podano informacji o sposobie przygotowania do spożycia suplementu dla dzieci od szóstego roku życia. W sprawie tej wszczęto postępowanie administracyjne, podmiot odpowiedzialny wypowiedział się co do zgromadzonego materiału dowodowego, przedstawił wyjaśnienia i podjął działania w kierunku usunięcia nieprawidłowości, w dniu 16 czerwca 2014 r. sporządzono adnotację potwierdzającą usunięcie nieprawidłowości.

(dowód: akta kontroli 1234-1356, 1370-1372)

2.12. W przypadku wprowadzenia do obrotu suplementów diety niewiadomego pochodzenia *PPIS* (dotyczyło to dwóch przedsiębiorców z Wrocławia) skierował wnioski do Prokuratury Rejonowej dla Wrocławia – Fabrycznej. W odniesieniu do jednej osoby, która niezależnie od naruszenia przepisów dotyczących suplementów diety, nie przestrzegała przepisów podatkowych oraz przepisów

o ubezpieczeniach społecznych, skierowano także stosowne powiadomienia do właściwych jednostek organizacyjnych ZUS oraz administracji podatkowej.

(dowód: akta kontroli str. 126-149, 1160)

2.13. Jednostka kontrolowana nie posiadała laboratorium badania środków spożywczych. Badania suplementów diety wykonywano w 2014 r. w laboratoriach: [1] WSSE Opole - zbadano pięć próbek w kierunku substancji dodatkowych słodzących i konserwujących (wyniki prawidłowe), [2] PSSE Wałbrzych - zbadano sześć próbek w kierunku metali szkodliwych dla zdrowia (wyniki prawidłowe), [3] Narodowego Instytutu Leków – Narodowe Laboratorium Kontroli Produktów Leczniczych Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych w Warszawie, koordynatorem i zleceniodawcą badań był GIS – pobrano sześć próbek, otrzymano wyniki badań dotyczące trzech produktów (wyniki prawidłowe). W 2015 r. badania przeprowadzano w laboratoriach: [1] WSSE we Wrocławiu - zbadano 10 próbek w kierunku oznaczeń mikrobiologicznych (wyniki prawidłowe), [2] WSSE Kraków - zbadano pięć próbek w kierunku zawartości kwasów tłuszczowych omega -3 (wyniki prawidłowe). [3] Narodowego Instytutu Leków - Narodowe Laboratorium Kontroli Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych w Warszawie, koordynatorem i zleceniodawcą tych badań był Główny Inspektor Sanitarny - zbadano cztery próbki (wyniki prawidłowe), w odniesieniu do trzech próbek zakwestionowano znakowanie. [4] Instytutu Sportu-Państwowego Instytutu Badawczego w Warszawie – zbadano jeden suplement (wyniki prawidłowe).

PSSE wysyłała próbki do laboratoriów akredytowanych wskazywanych przez WSSE.

(dowód: akta kontroli str. 1156-1157)

2.14. Kierownik Oddziału HŻŻiPU poinformowała, że w przypadku otrzymania, zgodnie z właściwością (siedziba producenta lub dystrybutora zakwestionowanego suplementu diety na obszarze działania PSSE), powiadomienia o nieprawidłowościach stwierdzonych przez inną powiatową stację sanitarno-epidemiologiczną, przeprowadzano kontrole w siedzibie podmiotu produkującego lub dystrybuującego suplement diety lub wzywano do stawienia się w PSSE. W przypadku potwierdzenia nieprawidłowości, prowadzono postępowania administracyjne. Wskazała ponadto, że w wyniku powiadomień innych PPIS: a) w 2014 r. przeprowadzono analizy 19 suplementów diety oraz osiem kontroli tematycznych, z czego w pięciu przypadkach wszczęto postępowanie administracyjne, b) w 2015 r. wykonano dodatkową analizę 10 suplementów diety, przeprowadzono cztery kontrole tematyczne, z czego w trzech przypadkach wszczęto postępowanie administracyjne, c) w I kwartale 2016 r. przeprowadzono jedną analizę suplementu diety.

(dowód: akta kontroli str. 1139-1140, 1146, 1147)

2.15. W badanym okresie PPIS wydał 15 decyzji zakazujących wprowadzenia do obrotu (w tym czasowo) lub/i nakazujących wycofanie z obrotu suplementu diety:

[1] sześć decyzji (po dwie w 2014 r. i 2015 r. oraz w I kw. 2016 r.) nakazujących wycofanie z obrotu oraz zakaz wprowadzania do obrotu 12 suplementów diety nadając im rygor natychmiastowej wykonalności,

[2] cztery decyzje w 2014 r., po jednej w 2015 r. i w 2016 r., nakazujące czasowe wstrzymanie wprowadzenia do obrotu siedmiu suplementów diety do momentu zakończenia postępowania wyjaśniającego przez GIS, nadając im rygor natychmiastowej wykonalności,

[3] jedną decyzję nakazującą wstrzymanie wprowadzania do obrotu jednego suplementu diety zawierającego: a) zawyżoną zawartość żelaza 27 mg i manganu 5 mg w zalecanej do spożycia dziennej porcji produktu, co stanowiło 192% i 250% zalecanego dziennego spożycia, b) nieprawidłowy zapis o treści: „Przedawkowania

produktów zawierających żelazo może powodować śmierć w przypadku dzieci poniżej 6 lat", nadając jej rygor natychmiastowej wykonalności,

[4] dwie decyzje dla tego samego podmiotu, nakazujące mu wstrzymanie do obrotu przez stronę internetową po 36 suplementów diety w 2015 r. i w 2016 r. do czasu zarejestrowania działalności gospodarczej, uzyskania wpisu do rejestru organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz przedłożenia dokumentów potwierdzających pochodzenie wprowadzanych do obrotu produktów, nadając im rygor natychmiastowej wykonalności.

(dowód: akta kontroli str. 1140-1142)

2.16. *PPIS* po przeprowadzonych kontrolach oraz otrzymaniu wyników badań prób suplementów diety nie informował społeczeństwa, że przebadany suplement diety jest bezpieczny lub w przypadku wyniku negatywnego, o zagrożeniach stosowania takiego produktu. *Dyrektor PSSE* wyjaśnił, że *PPIS* prowadzi działalność kontrolną wobec przedsiębiorców produkujących i wprowadzających do obrotu suplementy diety bez upubliczniania wyników kontroli, a wszyscy pracownicy *PSSE* zobowiązani są do poufności zgodnie z obowiązującą Procedurą Ogólną PO-06 „Poufność”.

Do *PPIS* wpłynął w 2015 r. jeden wniosek³² o udostępnienie informacji publicznej na temat decyzji wydanych w latach 2014-2015, których przedmiotem były reklamy suplementów diety. W dniu 4 grudnia 2015 r. udzielono odpowiedzi zainteresowanemu, udostępniając drogą elektroniczną pięć decyzji wydanych przez *PPIS*.

(dowód: akta kontroli str. 61, 83-105)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności *PSSE* w zakresie prowadzenie urzędowych kontroli żywności oraz egzekwowania wydanych zaleceń pokontrolnych nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli dokonując oceny cząstkowej **w zakresie prowadzenie przez PSSE urzędowych kontroli żywności oraz egzekwowania wydanych zaleceń pokontrolnych** wskazuje, że: **(1)** *PPIS* posiadał właściwe rozeznanie rynku suplementów diety i w sposób prawidłowy identyfikował zagrożenia związane z bezpieczeństwem suplementów diety w oparciu m.in. o: a) rzetelną wiedzę o liczbie zakładów produkujących na terenie działania i o liczbie suplementów diety produkowanych i wprowadzanych do obrotu, b) prowadzenie wzmożonego nadzoru nad zakładami, które generowały największą liczbę nieprawidłowości, c) sprawdzenie, czy suplementy diety zostały poddane procedurze zgłoszenia do GIS powiadomieniem o zamiarze wprowadzenia po raz pierwszy do obrotu (wymóg określony w art. 29 ust. 1 *ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia*). System rejestrowy bez szczegółowej, pracochłonnej analizy nie pozwalał wygenerować listy podmiotów dystrybuujących suplementy diety na terenie działania *PSSE*. **(2)** przygotowano i wdrożono procedury kontroli zakładów produkujących i dystrybuujących suplementy diety z zachowaniem wymogów określonych w zarządzeniach GIS, **(3)** wykonując planowe i pozaplanowe kontrole suplementów diety zachowano wymogi wynikające z przepisów prawa oraz procedury ustalone przez GIS, wszczynając w odniesieniu do badanych przypadków stosowne postępowania administracyjne, **(4)** skutecznie egzekwowano wydane zalecenia, stosując w uzasadnionych przypadkach odpowiednie sankcje karne, **(5)** rzetelnie realizowano plan poboru prób suplementów diety ustalony przez *DPWIS*, realizując w 2015 r. dodatkowo badania pięciu prób, **(6)** właściwie wykorzystywano wyniki kontroli dotyczących suplementów diety do: a) wydawania decyzji zakazujących wprowadzenia do obrotu lub nakazujących wycofanie z obrotu kwestionowanego suplementu diety (w badanym okresie wydano 15 decyzji zakazujących

³² Pismo *DPWIS* nr HŻ.9011.26.2015.AW z dnia 20 listopada 2015 r. wraz z wnioskiem j z dnia 29 października 2015 r. o dostęp do informacji publicznej

wprowadzenia do obrotu (także czasowo) lub/i nakazujących wycofanie z obrotu łącznie 94 suplementów diety, nadając im rygor natychmiastowej wykonalności ze względu na ochronę zdrowia), b) zawiadomienia organów ścigania o ujawnionych nieprawidłowościach, wskazujących na podejrzenie wprowadzenia do obrotu suplementów niebezpiecznych dla życia lub zdrowia, (7) nie podejmowano z własnej inicjatywy działań w zakresie informowania społeczeństwa o wynikach kontroli suplementów diety, w sposób ograniczony monitorowano postępowania z zakwestionowanym suplementem diety. (8) podejmowano skuteczne działania kontrolne wobec sprzedawców internetowych suplementów diety.

IV. Wniosek

Wniosek pokontrolny

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli³³ (dalej: „ustawa o NIK”), wnosi o awansowanie pracowników wyłącznie w przypadkach spełnienia przez nich wszystkich wymogów przewidzianych przepisami prawa do zajmowania danego stanowiska.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK we Wrocławiu.

Obowiązek
poinformowania NIK o
sposobie wykonania
wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK, proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Wrocław, dnia 28 czerwca 2016 r.

Kontroler:

Mariusz Orawczak
Starszy inspektor kontroli państwowej

Dyrektor
Najwyższej Izby Kontroli

Delegatury we Wrocławiu

p.o. DYREKTOR
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
we Wrocławiu

Radostaw Kujawiński

³³ Dz.U. z 2015 r., poz. 1096 oraz z 2016 r., poz. 677.

